

2020-2021

**Εσωτερικός
Κανονισμός**

Λειτουργίας

2^ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΟΥΝΟΥΠΙΔΙΑΝΩΝ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ**2/θέσιο Νηπιαγωγείο
2^ο Κουνουπιδιανών****Διεύθυνση Α'/Θμιας
Εκπ/σης Χανίων****Κωδικός Σχολείου (ΥΠΑΙΘ)****9500413****ΣΤΟΙΧΕΙΑ****Έδρα του Σχολείου (διεύθυνση)****9^η πάροδος Αγίου Ονουφρίου, Χανιά Κρήτης****Τηλέφωνο****2821064655****Fax****2821064655****e-mail:****mail@2nipakrot.chan.sch.gr****Ιστοσελίδα****<https://blogs.sch.gr/2nipkounoupidianon>****Προϊσταμένη Σχολικής Μονάδας****Αλεξάνδρα Βερικάκη****Πρόεδρος Συλλόγου Γονέων/Κηδεμόνων****Δασκαλομαρκάκη/Χαριλάου Μαρία**

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	1
1	
<i>Σύνταξη, έγκριση και τήρηση του Κανονισμού.....</i>	1
<i>Ταυτότητα και όραμα του σχολείου μας.....</i>	1
1. Βασικές αρχές και στόχοι του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας	1
2. Λειτουργία του Σχολείου	2
I. <i>Διδακτικόωράριο.....</i>	2
II. <i>Προσέλευση και αποχώρηση μαθητών/μαθητριών</i>	
III. <i>ΩρολόγιοΠρόγραμμα τουΣχολείου</i>	
.....	3
3. Σχολική και Κοινωνική Ζωή	3
I. <i>Φοίτηση</i>	
.....	4
II. <i>Σχολικοί χώροι .....</i>	5
III. <i>Διάλειμμα .....</i>	6
IV. <i>Σχολικό πρόγραμμα .....</i>	6
V. <i>Συμπεριφορά - Δικαιώματα - Υποχρεώσεις.....</i>	6
VI. <i>Παιδαγωγικός έλεγχος .....</i>	7
VII. <i>Καινοτόμες πρακτικές που έχουν υιοθετηθεί στο σχολείο</i>	
.....	8
VIII. <i>Άλλα θέματα</i>	
.....	8
4. Επικοινωνία και Συνεργασία Γονέων/Κηδεμόνων-Σχολείου	8
I. <i>Σημασία της επικοινωνίας και της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας</i>	
.....	8
II. <i>Διαδικασίες ενημέρωσης και επικοινωνίας Σχολείου και γονέων/κηδεμόνων.....</i>	8
III. <i>Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων .....</i>	9
IV. <i>Σχολικό Συμβούλιο.....</i>	9
V. <i>Η σημασία της συνέργειας όλων.....</i>	9
Άρθρο 5: Πολιτική του σχολείου προστασίας από πιθανούς κινδύνους	9
<i>Αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών.....</i>	10

Άρθρο 6: Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας- Διαδικασίες διασφάλισης της εφαρμογής του	10
--	----

Πηγές	11
-------------	----

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας

Εισαγωγή

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Σχολείου (άρθρο 37, Ν.4692/2020) επιδιώκει να εξασφαλίσει τις προϋποθέσεις και τις συνθήκες που είναι απαραίτητες για να πραγματοποιείται όσο καλύτερα γίνεται το έργο του σχολείου και να επιτυγχάνονται όσο γίνεται καλύτερα οι στόχοι που θέτουμε κάθε φορά ως σχολική κοινότητα (μαθητές, εκπαιδευτικοί, βοηθητικό προσωπικό, γονείς/κηδεμόνες).

Ο Κανονισμός βασίζεται σε όσα προβλέπονται από την πολιτεία για την εκπαίδευση και τη λειτουργία των δημόσιων και ιδιωτικών Σχολείων, ενσωματώνει αποδεκτές παιδαγωγικές αρχές και είναι προσαρμοσμένος στις ιδιαίτερες συνθήκες λειτουργίας του Νηπιαγωγείου και τα χαρακτηριστικά της τοπικής σχολικής και ευρύτερης κοινότητας

Σύνταξη, έγκριση και τήρηση του Κανονισμού.

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας συντάσσεται ύστερα από εισήγηση της Προϊσταμένης του Νηπιαγωγείου, με τη συμμετοχή όλων των μελών του Συλλόγου Διδασκόντων, των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων καθώς και εκπροσώπου του Δήμου/Δημοτικής κοινότητας. Εγκρίνεται από τη Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου που έχει την παιδαγωγική ευθύνη του σχολείου καθώς και από τον Διευθυντή/τη Διευθύντρια Εκπαίδευσης.

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας με την έναρξη του σχολικού έτους κοινοποιείται με κάθε πρόσφορο μέσο στους γονείς/κηδεμόνες και αναρτάται με την έναρξη του σχολικού έτους στον ιστότοπο του Νηπιαγωγείου, εφόσον υπάρχει.

Η ακριβής τήρησή του αποτελεί ευθύνη και υποχρέωση όλων των μελών της σχολικής κοινότητας: της Διεύθυνσης του Νηπιαγωγείου, των εκπαιδευτικών και του βοηθητικού προσωπικού, των μαθητών, των γονέων και κηδεμόνων.

Ο Κανονισμός, όταν κριθεί αναγκαίο, αναπροσαρμόζεται, μέσω της προβλεπόμενης από τον νόμο συμμετοχικής διαδικασίας όλων των μελών της σχολικής κοινότητας, έτσι ώστε να συμπεριλαμβάνει νέες νομοθετικές ρυθμίσεις, να ανταποκρίνεται στις αλλαγές των συνθηκών λειτουργίας του σχολείου και τις, κατά καιρούς, αποφάσεις των αρμόδιων συλλογικών οργάνων του.

Ταυτότητα και όραμα του σχολείου μας

Το Νηπιαγωγείο μας, ως μονάδα εκπαίδευσης, λειτουργεί με άξονες τη συνεργατικότητα, την ευγένεια και την φροντίδα. Πιστεύουμε στη σπουδαιότητα της σχολικής κουλτούρας για τη λειτουργία του Νηπιαγωγείου μας. Σύμφωνα με πολλούς ερευνητές (Χατζηπαναγιώτου, 2008, Mintzberg, 1979 και άλλους), η σχολική κουλτούρα είναι σύνθετη, προσδίδει την ατμόσφαιρα που επικρατεί στο σχολείο και αντανακλάται στο σχολικό κλίμα, ενώ αποτελεί βασικό στοιχείο της οργανωτικής κουλτούρας: κανόνες, αξίες, τελετουργικά και συνήθειες, πρότυπα συμπεριφοράς και γενικά, κοινές αντιλήψεις όλων εργάζονται στο Νηπιαγωγείο που ορίζουν το σύστημα κοινού προσανατολισμού που μας κρατά ενωμένους για να δουλεύουμε σε συγκεκριμένο πλαίσιο μάθησης, που αφορά όλους. Το σύστημα αυτό συνεχώς αναπτύσσεται και ανανεώνεται, επηρεαζόμενο από εκάστοτε προκλήσεις που θέτουν οι αλλαγές στην κοινωνία αναφορικά με τη μάθηση ή άλλες ανάγκες (υγειονομικές-προστασίας).

Δίδουμε σημασία και στις δύο βασικές διαστάσεις της σχολικής κουλτούρας: την εξωτερική και την εσωτερική. Για την πρώτη (αισθητική του χώρου, παροχές, ανέσεις) καταβάλλουμε πάντα κάθε δυνατή προσπάθεια με βάση τα μέσα που διαθέτουμε, έχοντας πολύτιμους βοηθούς τη δημοτική αρχή και τους γονείς. Για τη δεύτερη, που αφορά τις ανθρώπινες σχέσεις, είναι ουσιαστική και εξαρτάται από τις δικές μας προσπάθειες, καλλιεργούμε κλίμα εμπιστοσύνης, στήριξης και ασφάλειας μεταξύ μαθητών, εκπαιδευτικών, γονέων και φορέων, ώστε όλοι οι εμπλεκόμενοι να εκφράζονται, να επικοινωνούν και να συνεργάζονται, με στόχο τη μάθηση και τη βελτίωση.

Αυτό αποτελεί και το όραμά μας: να είναι το Νηπιαγωγείο μας μια φιλική κοινότητα όπου ο καθένας θα νοιάζεται, θα φροντίζει τον άλλον και θα συνεργάζεται αξιοποιώντας τα θετικά/δυνατά του στοιχεία με γνώμονα τη συνεχή βελτίωση. Μια κοινότητα συνεργασίας που ενθαρρύνει τη συλλογικότητα, την ανταλλαγή ιδεών και εμπειριών, την εισαγωγή καινοτομιών και τη θετική στάση στις αλλαγές. Μια χαρούμενη οικογένεια που όλοι απολαμβάνουν τη διαδικασία της μάθησης, είναι ενεργά μέλη στα δρώμενα της τάξης, του σχολείου, της σχολικής κοινότητας και της ευρείας κοινωνίας και επιδιώκουν να γίνονται καλύτεροι.

Θεωρούμε την πρώτη σχολική περίοδο (αυτή του Νηπιαγωγείου) ως μοναδική και ξεχωριστή περίοδο της ζωής του παιδιού, όπου θέτονται οι βάσεις για τα χρόνια που ακολουθούν, για το λόγο αυτό δομούμε με προσοχή εμπειρίες χρήσιμες. Θέλουμε ένα σχολείο ελκυστικό και ασφαλές, ένα χαρούμενο περιβάλλον δημιουργικής μάθησης, από το οποίο τα παιδιά θα φεύγουν κάθε μέρα έχοντας μαζί τους μια καινούρια γνώση στην επικοινωνία, το παιχνίδι, την αλληλεπίδραση, την κοινωνικότητα μέσα και έξω από την τάξη και θα ανυπομονούν για την επόμενη μέρα.

Ενθαρρύνουμε τις κοινές δράσεις: μεταξύ των τμημάτων, με άλλα Νηπιαγωγεία, και Σχολεία, διοργανώνουμε δράσεις με τη συμμετοχή των γονέων (χριστουγεννιάτικα εργαστήρια κατασκευών και μαγειρικής, γιορτές με κάθε αφορμή και ευκαιρία), κοινωνικής ευαισθησίας (συμμετοχή σε δράσεις του συλλόγου ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ), εθελοντισμού (περιβαλλοντικές δράσεις με συμμετοχή στο σύλλογο Iet's do it Greece), δράσεις για την ομαλή μετάβαση στο Δημοτικό και γενικά, το άνοιγμα προς την κοινωνία.

Εμπλουτίζουμε συνεχώς το πρόγραμμα σπουδών είτε συμμετέχοντας με τα παιδιά σε ενδιαφέροντα προγράμματα είτε οι ίδιοι σε επιμορφώσεις και αξιοποιούμε τις αποκτηθείσες εμπειρίες για τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Άρθρο 1. Βασικές αρχές και στόχοι του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας

Ο Κανονισμός, περιλαμβάνει όρους και κανόνες, κατανομή αρμοδιοτήτων και ευθυνών, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, για όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας, έτσι ώστε να διαμορφώνεται στο σχολείο ένα παιδαγωγικό και διδακτικό κλίμα που διευκολύνει την απρόσκοπτη, μεθοδική και αποτελεσματική λειτουργία του. Ταυτόχρονα οι δυσκολίες και τα προβλήματα που προκύπτουν αντιμετωπίζονται από τα μέλη της σχολικής κοινότητας ως

προκλήσεις και ευκαιρίες βελτίωσης, ανάπτυξης και ενδυνάμωσης παιδαγωγικών, διδακτικών, και άλλων πρακτικών.

Βασικοί στόχοι του Κανονισμού είναι οι μαθητές/μαθήτριες να διαμορφώσουν την προσωπικότητά τους, να διαπαιδαγωγηθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο αναπτύσσοντας δεξιότητες οι οποίες έχουν βασικό και κυρίαρχο ρόλο στη μαθησιακή διαδικασία και ταυτόχρονα αποτελούν δεξιότητες ζωής, όπως η δημιουργικότητα, ο αυτοέλεγχος, η συναίσθηση της ευθύνης, η συνεργασία, η ενσυναίσθηση, η αλληλεγγύη, ο αμοιβαίος σεβασμός, η αλληλοκατανόηση, η αποδοχή της διαφορετικότητας, ο σεβασμός όλων σε κοινούς συμφωνημένους κανόνες, η περιβαλλοντική συνείδηση, η προστασία της υγείας, καθώς και η εδραίωση της ισότητας, της αλληλεγγύης και της δημοκρατίας.

Μέσω των συμφωνημένων αρχών/κατευθύνσεων του Κανονισμού του Νηπιαγωγείου, επιδιώκεται:

- Να εξασφαλίζεται ένα υποστηρικτικό πλαίσιο για να πραγματοποιείται με επιτυχία το εκπαιδευτικό έργο και η απρόσκοπτη συμμετοχή όλων των μαθητών/μαθητριών στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Να αναπτύσσεται κατάλληλο κλίμα για την ανάπτυξη της προσωπικότητας του/της κάθε μαθητή/μαθήτριας αλλά και όλων των μελών της σχολικής κοινότητας.
- Να διασφαλίζεται η σωματική και ψυχική υγεία όλων των μελών της σχολικής κοινότητας.
- Να δημιουργείται πλαίσιο συνθηκών για ουσιαστική μάθηση και εργασία.

Άρθρο 2. Λειτουργία του Σχολείου

I. Διδακτικό ωράριο

Η έναρξη, η λήξη, η διάρκεια μαθημάτων του βασικού υποχρεωτικού προγράμματος και του ολοήμερου νηπιαγωγείου, τα διαλείμματα, ο χρόνος διδασκαλίας ανά διδακτική ώρα καθώς και η έναρξη και λήξη του διδακτικού έτους καθορίζονται από τις κείμενες διατάξεις και αποφάσεις του ΥΠΑΙΘ. Ανακοινώνονται στους γονείς με την έναρξη του διδακτικού έτους με σχετικό έντυπο και παράλληλα αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Νηπιαγωγείου.

Για το σχολικό έτος 2020-2021 το πρόγραμμα του σχολείου, διαμορφώνεται ως εξής: **Πρόωρη Υποδοχή** (ισχύει μόνο για τους μαθητές/μαθήτριες που παρακολουθούν το ολοήμερο πρόγραμμα και είναι προαιρετικό)

Προσέλευση των μαθητών/τριών πρόωρης υποδοχής: 7:45-8:00 **Υποχρεωτικό πρόγραμμα**

Υποδοχή των μαθητών και των μαθητριών στο σχολείο: 8.15- 8:30

Λήξη υποχρεωτικού προγράμματος- αποχώρηση μαθητών και μαθητριών: 13:00

Ολοήμερο πρόγραμμα

Έναρξη λειτουργίας των δραστηριοτήτων Ολοήμερου προγράμματος: 13:00. Λήξη των δραστηριοτήτων Ολοήμερου προγράμματος: 16:00.

Πρόωρη αποχώρηση από το Ολοήμερο πρόγραμμα δεν προβλέπεται.

Προκειμένου να διευκολυνθεί, κατά την έναρξη της σχολικής χρονιάς, η ομαλή προσαρμογή των μαθητών/τριών που παρουσιάζουν δυσκολίες αποχωρισμού, δύναται να εφαρμόζεται ευέλικτο ωράριο (λιγότερες ώρες) παραμονής στο Νηπιαγωγείο κατά τις πρώτες δύο εβδομάδες λειτουργίας (παρ. 7, άρθρο 2, Π.Δ. 79/2017). Επίσης, προβλέπεται η μεταφορά ωραρίου εργασίας σε απογευματινές ώρες έως δύο φορές κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους (για την

πραγματοποίηση εκδηλώσεων)για την οποία ενημερώνονται ο Συντονιστής/Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου και ο Διευθυντής/Διευθύντρια Εκπαίδευσης (άρθρο 16, παρ. 10 Π.Δ. 79/2017).

II. Προσέλευση και αποχώρηση μαθητών/μαθητριών

Η ώρα προσέλευσης των μαθητών και μαθητριών του Νηπιαγωγείου είναι 08:15 έως 08:30.

Η ώρα προσέλευσης για την Πρόωρης Υποδοχή στο Νηπιαγωγείο είναι 07:45 έως 08:00.

Η έγκαιρη προσέλευση και η καλά οργανωμένη και ελεγχόμενη αποχώρηση είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την πραγματοποίηση του διδακτικού έργου και τηνεύρυθμη λειτουργία του σχολείου γενικότερα και διασφαλίζει την ασφάλεια των μαθητών και μαθητριών και του προσωπικού του σχολείου.

Για λόγους ασφαλείας των μαθητών/μαθητριών αλλά και για την ομαλή λειτουργία του προγράμματος η είσοδος του σχολείου/οι εισοδοί του σχολείου κλείνουν στις 8:30 ώστε να μην παρακωλύεται το παιδαγωγικό έργο του σχολείου.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες σε καμία περίπτωση δεν αποχωρούν από το σχολείο πριν τη λήξη του ωραρίου. Αν παρουσιαστεί ανάγκη έκτακτης αποχώρησης κατά τη διάρκεια του σχολικού ωραρίου (π.χ. ασθένεια), ενημερώνεται ο γονέας/κηδεμόνας για να προσέλθει στο Σχολείο και να συνοδεύσει το παιδί στο σπίτι του, αφού προηγουμένως συμπληρώσει το σχετικό έντυπο (υπεύθυνη δήλωση). Εάν κάποιος γονέας/κηδεμόνας χρειαστεί, για ειδικό λόγο να πάρει το παιδί του πριν τη λήξη των μαθημάτων, χρειάζεται να ενημερώσει εγκαίρως τη Διεύθυνση του Σχολείου και να συμπληρώσει σχετικό έντυπο, όπου θα αναγράφονται ξεκάθαρα οι λόγοι(υπεύθυνη δήλωση).

Οι εκπαιδευτικοί υποδέχονται τους μαθητές και τις μαθήτριες στην είσοδο του Σχολείου και οι γονείς/κηδεμόνες-συνοδοί αποχωρούν. Κατά τη διάρκεια του χρόνου προσέλευσης των μαθητών/μαθητριών δεν παρευρίσκεται χωρίς άδεια στον χώρο του σχολείου κανένας επισκέπτης.

Οι γονείς/κηδεμόνες προσέρχονται έγκαιρα για την παραλαβή των μαθητών και των μαθητριών, παραμένουν έξω από τις εισόδους του σχολείου, χωρίς να παρεμποδίζουν τη διαδικασία αποχώρησης. Κάθε καθυστέρηση στην προσέλευση των συνοδών δημιουργεί κινδύνους για την ασφάλεια των μαθητών/μαθητριών που παρακολουθούν το σχολικό πρόγραμμα και παρεμποδίζει τη λειτουργία της σχολικής μονάδας.

Σε περιπτώσεις δυσμενών καιρικών συνθηκών, το σχολείο δύναται να τροποποιήσει τη διαδικασία προσέλευσης/αποχώρησης ώστε να μειωθεί στο ελάχιστο η έκθεση γονέων και μαθητών στις καιρικές συνθήκες δίχως να τεθεί σε κίνδυνο η ασφάλεια των μαθητών.

III. Ωρολόγιο Πρόγραμμα του Σχολείου

Το Νηπιαγωγείο εφαρμόζει το Ωρολόγιο Πρόγραμμα, όπως αυτό ορίζεται από τις εγκυκλίους του ΥΠΑΙΘ και εξειδικεύεται από τον Σύλλογο Διδασκόντων με ευθύνη της Προϊσταμένης του Νηπιαγωγείου και υποβάλλεται προς έγκριση στον Προϊστάμενο/Προϊσταμένη εκπαιδευτικών θεμάτων της οικείας Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Για τα συστεγαζόμενα νηπιαγωγεία ισχύουν οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

Αναλυτικά για το σχολικό έτος 2020-2021:

το Ωρολόγιο Πρόγραμμα του Ενιαίου Τύπου Ολοήμερου Νηπιαγωγείου συντάσσεται με βάση τη

με αριθ. πρωτ. 130272/Δ1/05-08-2016 (ΦΕΚ 2670B) Υ.Α, όπως τροποποιήθηκε με το κεφ. Β, του άρθρ. 11 του Π.Δ 79/2017 (ΦΕΚ 109 Α), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 23, ν. 4559/2018 (ΦΕΚ 142 Α). Ο Ενιαίος Τύπος Ολοήμερου Νηπιαγωγείου περιλαμβάνει: α) το Βασικό Υποχρεωτικό Πρόγραμμα, που απευθύνεται σε όλους τους μαθητές/τριες (νήπια και προνήπια), αφορά όλα τα τμήματα και διαρκεί από τις 8:30 μέχρι τις 13:00 και β) το Προαιρετικό Ολοήμερο Πρόγραμμα που διαρκεί από τις 13:00 μέχρι τις 16:00. Στο πλαίσιο του προαιρετικού ολοήμερου προγράμματος υπάρχει δυνατότητα λειτουργίας τμήματος πρόωρης υποδοχής από 7:45 μέχρι 8:00. Κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας είναι σημαντικό να γίνεται συστηματική εκπαίδευση των παιδιών με επαναλαμβανόμενες δραστηριότητες εφαρμογής των μέτρων προφύλαξης από τον COVID-19 και την ορθή χρήση μάσκας, για την εξοικείωση των μικρών παιδιών με τρόπο κατάλληλο για την κάθε ηλικία. Η πρόωρη υποδοχή μαθητών/τριών (07:45-08:00), αποτελεί διδακτική ώρα για τον/την εκπαιδευτικό και ανατίθεται σε έναν/μία από τους/τις εκπαιδευτικούς του πρωινού προγράμματος. Η υποδοχή των μαθητών είναι διάρκειας 15λεπτών και γίνεται από 7:45 έως 8:00 για το τμήμα Πρόωρης Υποδοχής και από 8:15 έως 8:30 για το Βασικό Υποχρεωτικό Πρόγραμμα(συνολικά 7.45-8.30). Η προετοιμασία για αποχώρηση των μαθητών/τριών από το Βασικό Υποχρεωτικό Πρόγραμμα πραγματοποιείται από τις 12.45 έως τις 13.00 και για το Προαιρετικό Ολοήμερο Πρόγραμμα από τις 15:45 έως τις 16:00. Σύμφωνα με το άρθρο 11B Ωρολόγιο Πρόγραμμα και κατανομή τάξεων Νηπιαγωγείου, του ΠΔ 79/2017 (ΦΕΚ 109 Α), η αποχώρηση των μαθητών/τριών στο Βασικό Υποχρεωτικό Πρόγραμμα πραγματοποιείται στις 13:00 και στο Προαιρετικό Ολοήμερο Πρόγραμμα στις 16.00. Ειδικότερα για το σχολικό έτος 2020-2021 πρέπει να ληφθεί μέριμνα για αποφυγή του συγχρωτισμού και περιορισμός των επαφών μεταξύ μαθητών/τριών-γονέων-προσωπικού κατά την προσέλευση και αποχώρηση από το Νηπιαγωγείο. Εφαρμόζονται πρακτικά μέτρα για τήρηση αποστάσεων, όπως οπρογραμματισμός διαφορετικών ωρών άφιξης και αναχώρησης των παιδιών με εύρος χρόνου που θα έχει προκαθοριστεί σε συνεννόηση με τους γονείς/κηδεμόνες και τη σχολική κοινότητα.

Το Εβδομαδιαίο Ωρολόγιο Πρόγραμμα Διδασκαλίας (ΕΩΠΔ) συντάσσεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις το πρώτο δεκαήμερο της έναρξης του σχολικού έτους από την Προϊσταμένη του Νηπιαγωγείου σε συνεργασία με τον Σύλλογο Διδασκόντων, παρ. 3 άρθρο 11 κεφ. Β ΠΔ 79/2017 (ΦΕΚ 109 Α), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 23, ν. 4559/2018 (ΦΕΚ 142 Α). Το ΕΩΠΔ βασίζεται σε παιδαγωγικά κριτήρια και στο πλαίσιο αυτό αξιοποιείται το υποχρεωτικό διδακτικό ωράριο των Νηπιαγωγών. Στη συνέχεια, το Εβδομαδιαίο Ωρολόγιο Πρόγραμμα Διδασκαλίας υποβάλλεται σε τρία αντίγραφα στον/στην Προϊστάμενο/νη Εκπαιδευτικών θεμάτων, παρ. 3 άρθρο 11 κεφ. Β ΠΔ 79/2017 (ΦΕΚ 109 Α), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 23, ν. 4559/2018 (ΦΕΚ 142 Α) για θεώρηση, ο/η οποίος/α επιστρέφει ένα θεωρημένο αντίγραφο στο σχολείο και ένα αντίγραφο στέλνει για ενημέρωση στον/στην οικείο/α Διευθυντή/ντρια Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Το ΕΩΠΔ αναρτάται σε εμφανές σημείο στο γραφείο του Συλλόγου Διδασκόντων. Επισημαίνεται ότι, ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες του κάθε Νηπιαγωγείου, το Εβδομαδιαίο Ωρολόγιο Πρόγραμμα Διδασκαλίας μπορεί να αναπροσαρμόζεται από τους/τις νηπιαγωγούς, ύστερα από συνεργασία με τον/την Προϊστάμενο/νη Εκπαιδευτικών θεμάτων, παρ. 3 άρθρο 11 κεφ. Β ΠΔ 79/2017 (ΦΕΚ 109 Α), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 23, ν. 4559/2018 (ΦΕΚ 142 Α). Με απόφαση του Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου (Π.Υ.Σ.Π.Ε.) είναι δυνατό να τροποποιείται η ώρα έναρξης και λήξης των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του Νηπιαγωγείου αναλόγως των τοπικών ή άλλων συνθηκών (διαλλείματα που συμπίπτουν με το Δημοτικό) χωρίς να μεταβάλλεται η χρονική διάρκειά τους, παρ. 7στ άρθρο 11 κεφ. Β ΠΔ 79/2017 (ΦΕΚ 109 Α'), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 23, ν. 4559/2018 (Α'142). Οι Νηπιαγωγοί κατά την εφαρμογή

του ωρολογίου προγράμματος είναι απαραίτητο να λαμβάνουν υπόψη τους τις παιδαγωγικές αρχές και τους στόχους του Διαθεματικού Ενιαίου Πλαισίου Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) και του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών (Α.Π.Σ.) για το Νηπιαγωγείο, καθώς και την πολυμορφία και ανομοιογένεια κάθε τάξης νηπιαγωγείου, δίνοντας προτεραιότητα στα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των μαθητών/τριών. Οι δραστηριότητες που αφορούν στις μαθησιακές περιοχές των Δ.Ε.Π.Π.Σ.- Α.Π.Σ. αναπτύσσονται σύμφωνα με τη διαθεματική προσέγγιση της γνώσης και μπορούν να λάβουν τη μορφή Σχεδίου Εργασίας (project), θεματικής προσέγγισης ή/και διαθεματικών οργανωμένων δραστηριοτήτων. Αυτονόητο δε είναι ότι το παιχνίδι (ελεύθερο ή οργανωμένο) κατέχει πρωτεύοντα ρόλο στην εξέλιξη του προγράμματος ως κυρίαρχο μέσο ανάπτυξης, μάθησης και κοινωνικοποίησης των παιδιών. Η αλλαγή της διδακτικής ώρας δεν σημαίνει αλλαγή δραστηριότητας. Η Νηπιαγωγός έχει την ευελιξία να προσαρμόζει τον χρόνο των οργανωμένων και ελεύθερων δραστηριοτήτων σύμφωνα με το συγκεκριμένο πλαίσιο της τάξης.

Πρόσθετες εκπαιδευτικές υπηρεσίες μπορούν να παρέχονται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στην παρ.2 του άρθρου 4 του Ν.682/1977 (ΦΕΚ 244Α), όπως αντικαταστάθηκε τελικά με το άρθρο 3 (περ. 1) του ν. 4713/2020 (ΦΕΚ 147Α)

3. Σχολική και Κοινωνική Ζωή Ι. Φοίτηση

Η φοίτηση των μαθητών/μαθητριών στα Νηπιαγωγεία είναι υποχρεωτική και εποπτεύεται από τον εκπαιδευτικό της τάξης, ο οποίος καταγράφει τις καθημερινές απουσίες και από τη Προϊσταμένη που τις καταχωρίζει στο πληροφοριακό σύστημα του ΥΠΑΙΘ. Η ελλιπής φοίτηση και μάλιστα χωρίς σοβαρό λόγο, δυσχεραίνει τόσο το σχολικό έργο όσο και την πρόοδο των μαθητών/μαθητριών. Την ουσιαστική αλλά και την τυπική ευθύνη απέναντι στο σχολείο και την πολιτεία για τη φοίτηση των μαθητών, φέρουν κατά το νόμο οι γονείς/κηδεμόνες τους.

II. Σχολικοί χώροι

Κοινός στόχος όλων είναι ο σεβασμός του σχολικού χώρου. Ο σεβασμός στα περιουσιακά στοιχεία του Νηπιαγωγείου, τις υποδομές, τον εξοπλισμό αλλά και το φυσικό περιβάλλον του σχολείου αποτελεί βασική υποχρέωση όλων των μελών της σχολικής κοινότητας. Με το ίδιο σκεπτικό υπάρχει φροντίδα για την τάξη και την καλαισθησία στις σχολικές αίθουσες, καθώς είναι ο ιδιαίτερος χώρος, όπου παραμένουν και εργάζονται μαθητές/μαθήτριες και εκπαιδευτικοί πολλές ώρες. Φροντίδα όλων είναι να διατηρούνται οι χώροι καθαροί. Τεράστια συμβολή σε αυτό έχει και η υπεύθυνη καθαριότητας του Νηπιαγωγείου.

III. Διάλειμμα

Κατά τη διάρκεια του διαλείμματος οι μαθητές/μαθήτριες βγαίνουν στο προαύλιο, όπως έχει καθοριστεί από το Ωρολόγιο Πρόγραμμα.

Σε περίπτωση κακοκαιρίας ορίζονται από τους/τις εκπαιδευτικούς οι προκαθορισμένοι χώροι παραμονής των μαθητών και μαθητριών (σχολική αίθουσα).

Το διάλειμμα είναι χρόνος παιχνιδιού και ανάπτυξης κοινωνικών σχέσεων όπου οι μαθητές και οι μαθήτριες αλληλεπιδρούν, παίζουν αρμονικά και για οποιοδήποτε πρόβλημα ή δυσκολία αντιμετωπίζουν απευθύνονται στους/στις εκπαιδευτικούς που βρίσκονται στο προαύλιο.

Κατά τη διάρκεια του διαλείμματος δεν επιτρέπεται κανένας ανήλικος ή ενήλικος να παρακολουθεί, να συνομιλεί ή να δίνει αντικείμενα σε μαθητές και μαθήτριες του σχολείου από τα κάγκελα του προαυλίου χώρου.

Επιτήρηση για την τουαλέτα γίνεται με την επισταμένη προσοχή του κάθε εκπαιδευτικού, ο οποίος γνωρίζει κάθε φορά ποιος μαθητής έχει ζητήσει την άδεια. Κάθε μαθητής πηγαίνει μόνος του και δεν επιτρέπεται να μπαίνουν οι μαθητές του Δημοτικού.

Λοιπά:

Για την επιτήρηση των νηπίων ισχύουν όσα αναφέρονται στις διατάξεις του άρθρου 12 του Π.Δ. 79/2017 (ΦΕΚ 109 Α) και στο κεφ. Α του άρθρου 18 του Π.Δ. 79/2017(ΦΕΚ 109.Α), καθώς και στο άρθρο 36 της με αριθ. Φ.353.1/324/105657/Δ1/8-10-2002, (ΦΕΚ 1340.Β) Υ.Α.. Οι εκπαιδευτικοί των Νηπιαγωγείων παραλαμβάνουν τους/τις μαθητές/τριες στην είσοδο της τάξης του Νηπιαγωγείου(φέτος λόγω πανδημίας, στην εξωτερική πόρτα)και οι γονείς-συνοδοί αποχωρούν. Κατά τη διάρκεια του χρόνου της προσέλευσης των νηπίων/προνηπίων δεν παρευρίσκεται χωρίς άδεια στον χώρο του σχολείου κανείς εκτός των μαθητών/τριών και των εκπαιδευτικών. Ειδικότερα για το σχολικό έτος 2020-2021 πρέπει να ληφθεί μέριμνα για αποφυγή του συγχρωτισμού, για περιορισμό των επαφών μεταξύ νηπίων/προνηπίων-γονέων-προσωπικού κατά την προσέλευση και αποχώρηση από το σχολείο και για εφαρμογή πρακτικών μέτρων για τήρηση αποστάσεων (μικρή διαφοροποίηση στα ωράρια προσέλευσης και αποχώρησης) με εύρος χρόνου που έχει προκαθοριστεί σε συνεννόηση με τους γονείς/κηδεμόνες. Με σκοπό την ασφάλεια των νηπίων/προνηπίων και την αποτροπή της αναίτιας εισόδου και εξόδου αυτών από τον προαύλιο χώρο του σχολείου, καθώς και την αποτροπή εισόδου ατόμων που ουδεμία σχέση έχουν με τη λειτουργία του, οι θύρες εισόδου-εξόδου στο χώρο του σχολείου παραμένουν κλειστές κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του με ευθύνη των Προϊσταμένων των Νηπιαγωγείων. Εκπρόσωποι των συλλόγων γονέων καθώς και εκπρόσωποι συνδικαλιστικών οργάνων των εκπαιδευτικών, μπορούν να επισκέπτονται τα νηπιαγωγεία ύστερα από συνεννόηση με τη Δ/ση του Νηπιαγωγείου, τηρούνται τα προβλεπόμενα μέτρα του ΕΟΔΥ. Η αποχώρηση των μαθητών/τριών πραγματοποιείται με τη λήξη του διδακτικού ωραρίου. Αποχώρηση μαθητή/τριας από το σχολείο πριν τη λήξη του διδακτικού ωραρίου, γίνεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον έχουν ληφθεί όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ασφάλειά του/της (ενημέρωση και σύμφωνη γνώμη γονέων ή κηδεμόνων, εξασφάλιση συνοδείας μαθητών/τριών με ευθύνη των γονέων/κηδεμόνων τους) (παρ. 10, άρθρο 12, Π.Δ. 79/2017, ΦΕΚ 109 Α). Αιτήματα γονέων/κηδεμόνων για πρόωρη αποχώρηση ή καθυστερημένη προσέλευση μαθητών/τριών για λόγους ιατρικής υποστήριξης ή θεραπευτικής παρέμβασης, γίνονται δεκτά κατόπιν προσκόμισης σχετικής βεβαίωσης από δημόσιο φορέα, από την οποία προκύπτει με ακρίβεια η ανάγκη της ανωτέρω απουσίας καθώς και ο ακριβής χρόνος αυτής. Επισημαίνεται ότι τόσο ο φορέας που εκδίδει τη βεβαίωση όσο και ο φορέας υλοποίησης της θεραπευτικής παρέμβασης ή ιατρικής υποστήριξης, πρέπει να είναι δημόσιοι φορείς. 8. Άδειες εισόδου στα Νηπιαγωγεία Ειδικότερα για το τρέχον σχολικό έτος - λόγω των αναγκαίων μέτρων πρόληψης διασποράς του ιού COVID-19 -άδειες εισόδου στα Νηπιαγωγεία θα επιτρέπονται μόνο για ακαδημαϊκούς σκοπούς που σχετίζονται με την ολοκλήρωση σπουδών (πρακτικές ασκήσεις φοιτητών/τριών και σπουδαστών/στριών), ή την εγκεκριμένη ακαδημαϊκή έρευνα. Η πραγματοποίηση των ανωτέρω θα γίνεται μόνο μετά από την έγκριση των αρμόδιων Διευθύνσεων του Υ.ΠΑΙ.Θ., σύμφωνα με τη με αριθ. 49181/Γ2/18-5-2005 εγκύκλιο. Για την εύρυθμη διεξαγωγή όλων των παραπάνω, απαραίτητη είναι η σύμφωνη γνώμη των Συλλόγων Διδασκόντων και, όπου απαιτείται, σύμφωνη γνώμη των αρμόδιων Συντονιστών/στριών Εκπαιδευτικού έργου, των Διευθυντών/ντριών Εκπαίδευσης και των γονέων/κηδεμόνων των μαθητών/τριών. Ο Προϊστάμενος σχολικής μονάδας και ο Σύλλογος Διδασκόντων, είναι υπεύθυνοι για την ορθή και ενιαία εφαρμογή των μέτρων που περιγράφονται στην παρούσα και για την λήψη των κατάλληλων μέτρων ασφάλειας και προφύλαξης μαθητών, εκπαιδευτικών και λοιπού

προσωπικού, σύμφωνα με τις οδηγίες της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Υγείας και του Εθνικού Οργανισμού Δημόσιας Υγείας. Στις περιπτώσεις διεξαγωγής των πρακτικών ασκήσεων φοιτητών/τριών, οι εκπαιδευτικοί κάθε τάξης παρευρίσκονται υποχρεωτικά μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας και είναι υπεύθυνοι για όλη την εκπαιδευτική διαδικασία και την ασφάλεια των μαθητών/τριών. Επισημαίνεται ότι σε καμία περίπτωση δεν δίνονται στοιχεία των μαθητών/τριών σε πρόσωπο ή φορέα.

Δεν πραγματοποιούνται εκδρομές, εκπαιδευτικές επισκέψεις, μαθητικά συνέδρια, σχολικά πρωταθλήματα και προγράμματα ανταλλαγής μαθητών και εκπαιδευτικών. Διδακτικές επισκέψεις και περίπατοι δύνανται να διεξάγονται ανά τμήμα με υποχρεωτική χρήση μάσκας. Στο άρθρο 16 του Π.Δ. 79/2017 (ΦΕΚ 109 Α), όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 23, ν. 4559/2018 (ΦΕΚ 142 Α), το άρθρο 204 του ν. 4610/2019 (ΦΕΚ 70 Α) και το άρθρο 49 του ν. 4653/2020 (ΦΕΚ 12 Α) αναφέρονται οι προϋποθέσεις και οι όροι για την πραγματοποίηση εκδρομών και διδακτικών επισκέψεων των Νηπιαγωγείων και εν γένει όλων των σχολικών δράσεων που λαμβάνουν χώρα εντός και εκτός του σχολείου που συμπληρώνουν και εμπλουτίζουν τα προγράμματα σπουδών.

Δράσεις φορέων που υλοποιούνται στο πλαίσιο άσκησης κοινωνικής πολιτικής και δεν εντάσσονται στις εκπαιδευτικές δράσεις, υλοποιούνται μετά το πέρας του ωρολογίου προγράμματος.

IV. Σχολικό πρόγραμμα

Η φοίτηση στο Νηπιαγωγείο αποτελεί το πιο σημαντικό βήμα στη ζωή του παιδιού για τη μάθηση, την προσωπική ανάπτυξη και κοινωνικοποίησή του. Οι μαθητές και μαθήτριες παρακολουθούν και συμμετέχουν ενεργά στην καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία σεβόμενοι τους κανόνες του σχολείου, όπως διαμορφώνονται από τους ίδιους και τους εκπαιδευτικούς της τάξης, όπως και το δικαίωμα των συμμαθητών και συμμαθητριών τους για μάθηση.

Τα παιδιά μαθαίνουν να συν-εργάζονται, να δημιουργούν, να αλληλεπιδρούν, να αυτενεργούν και να είναι υπεύθυνα. Η συνεργασία μεταξύ γονέων/κηδεμόνων και εκπαιδευτικών έχει κοινό στόχο την υγιή ανάπτυξη παιδιών με ολοκληρωμένη προσωπικότητα.

Πολύ σημαντικό στοιχείο είναι και ο σεβασμός προς το έργο που επιτελείται, για το λόγο αυτό και οι γονείς/κηδεμόνες τηρούν τους κανονισμούς δίδοντας το έμπρακτο παράδειγμα στα παιδιά και σέβονται την ιδιαίτερη κουλτούρα του Νηπιαγωγείου. Κατά την έναρξη της εκάστοτε σχολικής χρονιάς, ανταλλάσσονται απόψεις μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών στις πρώτες συναντήσεις και επισφραγίζεται το "συμβόλαιο τήρησης" μεταξύ τους.

V. Συμπεριφορά - Δικαιώματα – Υποχρεώσεις

Η Προϊσταμένη

- Συμβάλλει στη δημιουργία κλίματος δημοκρατικής συμπεριφοράς των διδασκόντων και των μαθητών/μαθητριών και είναι υπεύθυνη, σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς, για την ομαλή λειτουργία του σχολείου.
- Ενημερώνει τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας για την εκπαιδευτική νομοθεσία, τις εγκυκλίους και τις αποφάσεις που αφορούν τη λειτουργία του Σχολείου και τις αρμοδιότητες του Συλλόγου Διδασκόντων (κατανομή αρμοδιοτήτων για δημοκρατική διαχείριση, τακτικές συνεδριάσεις για προγραμματισμό και αποτίμηση, έκτακτες συνεδριάσεις για λήψη αποφάσεων, τήρηση των νόμων, κατάρτιση ετήσιου προγραμματισμού εκπαιδευτικού έργου

για κάθε σχολική χρονιά, εσωτερική κάλυψη έκτακτης απουσίας εκπαιδευτικού και έγκαιρη ενημέρωση γονέων, κατά την οποία φροντίζεται να καλύπτονται πρώτα τα πρωινά υποχρεωτικά τμήματα).

- Λαμβάνει μέριμνα για την εξασφάλιση παιδαγωγικών μέσων και εργαλείων, την καλή χρήση τους στη σχολική τάξη, τη λειτουργικότητα και την αντικατάστασή τους, σε περίπτωση φθοράς.
- Είναι υπεύθυνη, μαζί με τους εκπαιδευτικούς, για την καθαριότητα και αισθητική των χώρων του Νηπιαγωγείου, καθώς και για την προστασία της υγείας και ασφάλειας των μαθητών/μαθητριών.
- Έχει την ευθύνη για τη διαμόρφωση θετικού κλίματος στο σχολείο, για την ανάπτυξη αρμονικών σχέσεων ανάμεσα στα μέλη της σχολικής κοινότητας.

Οι εκπαιδευτικοί

- Εκπαιδεύουν τους μαθητές και τις μαθήτριες, σύμφωνα με τους σκοπούς και τους στόχους της προσχολικής εκπαίδευσης και μέσα στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής πολιτικής και με την καθοδήγηση των Στελεχών της Εκπαίδευσης.
- Προετοιμάζουν καθημερινά και οργανώνουν την εκπαιδευτική διαδικασία, εφαρμόζοντας σύγχρονες και κατάλληλες μεθόδους διδασκαλίας, με βάση τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες των μαθητών/μαθητριών.
- Συνεργάζονται με τους μαθητές/μαθήτριες, σέβονται την προσωπικότητά τους, καλλιεργούν και εμπνέουν σ' αυτούς, κυρίως με το παράδειγμά τους, δημοκρατική συμπεριφορά.
- Μεριμνούν για τη δημιουργία κλίματος αρμονικής συνεργασίας και συνεχούς και αμφίδρομης επικοινωνίας με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών/μαθητριών, και τους ενημερώνουν για τη φοίτηση, τη συμπεριφορά και την εξέλιξη των παιδιών τους.
- Φροντίζουν για την πρόοδο όλων των μαθητών /μαθητριών τους και τους προσφέρουν παιδεία διανοητική, ηθική και κοινωνική.
- Συμβάλλουν στην εμπέδωση ενός ήρεμου, θετικού, συνεργατικού, συμπεριληπτικού, εποικοδομητικού σχολικού κλίματος.
- Ενδιαφέρονται για τις συνθήκες ζωής των μαθητών/μαθητριών τους στην οικογένεια και στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, λαμβάνουν υπόψη τους παράγοντες που επηρεάζουν την πρόοδο και συμπεριφορά των μαθητών/μαθητριών τους και υιοθετούν κατάλληλες παιδαγωγικές ενέργειες, ώστε να αντιμετωπισθούν πιθανά προβλήματα.
- Ενθαρρύνουν τους μαθητές/μαθήτριες να συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση και λήψη αποφάσεων για θέματα που αφορούν τους ίδιους και το σχολείο και καλλιεργούν τις αρχές και το πνεύμα αλληλεγγύης και συλλογικότητας.
- Συνεργάζονται με τους εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής προκειμένου να υποστηριχθούν οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες καθώς και οι οικογένειές τους.
- Συνεργάζονται με τη Προϊσταμένη, τους γονείς και τα αρμόδια Στελέχη Εκπαίδευσης για την καλύτερη δυνατή παιδαγωγική αντιμετώπιση προβλημάτων συμπεριφοράς, σεβόμενοι την προσωπικότητα και τα δικαιώματα των μαθητών/μαθητριών.
- Κατανοούν την έννοια της συλλογικότητας και της ενότητας του σχολείου χωρίς να ξεχωρίζουν τμήματα, υλικά, κανονισμούς ή μαθητές και συμβάλλουν με κάθε έμπρακτο τρόπο προς αυτή την κατεύθυνση

- Ανανεώνουν και εμπλουτίζουν τις γνώσεις τους, σχετικά με τις επιστήμες της αγωγής τόσο μέσω των διάφορων μορφών επιμόρφωσης, που παρέχονται θεσμικά από το σύστημα της οργανωμένης εκπαίδευσης, όσο και μέσω της ενδοσχολικής επιμόρφωσης ή και της αυτοεπιμόρφωσης.

Οι μαθητές/μαθήτριες

- Επιδεικνύουν σεβασμό, με τη στάση τους, προς κάθε μέλος της σχολικής κοινότητας.
- Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων τηρούν τους κανόνες της τάξης, συμμετέχουν ενεργά συνδιαμορφώνοντας την καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία.
- Απευθύνονται στους εκπαιδευτικούς και στη Διεύθυνση του Σχολείου και ζητούν τη βοήθειά τους, για κάθε πρόβλημα που τους απασχολεί και τους δημιουργεί εμπόδιο στη σχολική ζωή.
- Προσέχουν ώστε να διατηρούν καθαρούς όλους τους χώρους και δείχνουν ενδιαφέρον για την υλική περιουσία του σχολείου.
- Αποφεύγουν ρητά την άσκηση οποιασδήποτε μορφής βίας (σωματική, λεκτική ή ψυχολογική).
- Προσπαθούν να λύνουν τις αντιθέσεις ή διαφωνίες με διάλογο. Σε περιπτώσεις που γίνονται αποδέκτες ή παρατηρητές βίαιης λεκτικής, ψυχολογικής ή και σωματικής συμπεριφοράς, ενεργούν άμεσα και ακολουθούν τα παραπάνω βήματα:
  1. Συζητούν άμεσα και ειρηνικά με όποιον έχουν διαφορά.
  2. Απευθύνονται στον υπεύθυνο εκπαιδευτικό τμήματος.
  3. Απευθύνονται στην Προϊσταμένη του Νηπιαγωγείου.
- Συμβάλλουν στην υιοθέτηση αειφορικών πρακτικών, όπως η ανακύκλωση υλικών.
- Στις σχολικές εκδηλώσεις και γιορτές αλλά και στις διδακτικές επισκέψεις εκτός Νηπιαγωγείου ακολουθούν τους συνοδούς εκπαιδευτικούς και συμπεριφέρονται με ευγένεια και ευπρέπεια.

Γονείς και κηδεμόνες

- Φροντίζουν ώστε το παιδί να έρχεται έγκαιρα και ανελλιπώς στο σχολείο και να ενημερώνουν σε περίπτωση απουσίας του.
- Διαβάζουν προσεκτικά όλες τις ανακοινώσεις, έντυπες ή ηλεκτρονικές, ώστε να ενημερώνονται για θέματα λειτουργίας του Σχολείου.
- Συνεργάζονται αρμονικά σε προσωπικό επίπεδο αλλά και μέσω του Συλλόγου Γονέων με τη Διεύθυνση και τον Σύλλογο των Διδασκόντων για θέματα που αφορούν τους μαθητές/μαθήτριες.
- Ενημερώνουν έγκαιρα και προσκομίζουν τα σχετικά έγγραφα, αν υπάρχουν, για κάθε ειδικό θέμα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά τους - θέματα υγείας, ειδικές εκπαιδευτικές ικανότητες ή ανάγκες, θέματα οικογενειακής και κοινωνικής κατάστασης - τα οποία μπορούν να επηρεάσουν την επίδοση, τη φοίτηση και συμπεριφορά του παιδιού και ζητούν τη συνδρομή του σχολείου.
- Φροντίζουν να παραμένουν τα παιδιά στο σπίτι σε περίπτωση ασθένειας και μέχρι την πλήρη ανάρρωσή τους.

- Δεν διακόπτουν το πρόγραμμα των τμημάτων για να πάρουν το παιδί νωρίτερα του σχολάσματος παρά μόνο σε ειδικές ή έκτακτες περιπτώσεις και εφόσον ειδοποιήσουν το Νηπιαγωγείο και αναφέρουν τους λόγους στην υπεύθυνη δήλωση που θα συμπληρώσουν
- Παραδίδουν και παραλαμβάνουν οι ίδιοι τα παιδιά ή αυτοί που έχουν ορίσει ως υπεύθυνους και το γνωρίζει το Νηπιαγωγείο.
- Ενημερώνουν εγκαίρως το Νηπιαγωγείο για τυχόν έκτακτες αλλαγές στον τρόπο παραλαβής των παιδιών.

VI. Παιδαγωγικός έλεγχος

Τα ζητήματα μη αποδεκτής συμπεριφοράς στο σχολείο αποτελούν αντικείμενο συνεργασίας των γονέων/κηδεμόνων με τον εκπαιδευτικό υπεύθυνο της τάξης, τον Διευθυντή/τη Διευθύντρια, την Προϊσταμένη του Νηπιαγωγείου, το Σύλλογο Διδασκόντων και τη Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου, προκειμένου να υπάρξει η καλύτερη δυνατή παιδαγωγική αντιμετώπιση του θέματος. Σε κάθε περίπτωση και πριν από οποιαδήποτε απόφαση, λαμβάνεται υπόψη η βασική αρχή του σεβασμού της προσωπικότητας και των δικαιωμάτων του παιδιού. Οι σωματικές ποινές δεν επιτρέπονται.

Το σχολείο, ως φορέας αγωγής, έχει καθήκον να λειτουργεί έτσι ώστε οι μαθητές και μαθήτριες να συνειδητοποιήσουν ότι κάθε πράξη τους έχει συνέπειες, να μάθουν να αναλαμβάνουν την ευθύνη των επιλογών τους και να γίνουν υπεύθυνοι πολίτες. Αν η συμπεριφορά του μαθητή και της μαθήτριας δεν εναρμονίζεται με τα αποδεκτά πρότυπα και αποκλίνει από την τήρηση του εσωτερικού κανονισμού του σχολείου, τότε αντιμετωπίζει τον παιδαγωγικό έλεγχο, σύμφωνα με τις αρχές της ψυχολογίας και παιδαγωγικής που διέπουν την ηλικία του.

Οι γονείς/κηδεμόνες ενημερώνονται από το Σχολείο για την όποια μη αποδεκτή συμπεριφορά των παιδιών τους. Η στενή συνεργασία σχολείου-γονέων/κηδεμόνων είναι πάντα αναγκαία και επιβεβλημένη.

VII. Καινοτόμες πρακτικές που έχουν υιοθετηθεί στο Νηπιαγωγείο

- Κοινές δραστηριότητες των τμημάτων
- Πολιτιστικές δράσεις
- Εγκεκριμένα Εκπαιδευτικά Προγράμματα
- Εθελοντικές δράσεις
- Δράσεις προσφοράς
- Δράσεις με στόχο το άνοιγμα προς την οικογένεια
- Δράσεις με στόχο το άνοιγμα προς την κοινωνία
- Δράσεις για την ομαλή μετάβαση των νηπίων στο Δημοτικό

Ωστόσο, την τρέχουσα σχολική χρονιά τηρούνται ιδιαίτερα υγειονομικά πρωτόκολλα για την προστασία κατά της πανδημίας και οι παραπάνω δράσεις έχουν ανασταλεί.

VIII. Άλλα θέματα

Εμβολιασμός μαθητών/μαθητριών

Σύμφωνα με την γνωμοδότηση της Εθνικής Επιτροπής Εμβολιασμών υποχρεωτικά είναι όλα εκείνα τα εμβόλια που είναι ενταγμένα στο Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών.

Ένα από τα δικαιολογητικά εγγραφής αποτελεί και η επίδειξη του Βιβλιαρίου Υγείας.

Γενικότερα, με ανάλογα έγγραφα χρειάζεται να αποδεικνύεται ότι έγιναν τα προβλεπόμενα εμβόλια.

Προετοιμασία γεύματος-Γεύμα

Το γεύμα των μαθητών/μαθητριών παρασκευάζεται στο σπίτι με ευθύνη των γονέων/κηδεμόνων τους. Ο νηπιαγωγός στο ολοήμερο πρόγραμμα του νηπιαγωγείου, βοηθά και καθοδηγεί τους μαθητές και τις μαθήτριες ώστε να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες που αφορούν στη διαδικασία του γεύματος και να εξυπηρετούνται αυτόνομα. Σε κάθε περίπτωση δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στους μαθητές μέχρι να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες αυτοεξυπηρέτησης. Τα γεύματα προσφέρονται στις αίθουσες και γίνονται οι απαιτούμενες χωροταξικές ρυθμίσεις για την αποφυγή του συνωστισμού και την ανάμιξη μαθητών/τριών από διαφορετικές ομάδες.

Οι γονείς προμηθεύονται ειδικά σκεύη και είδη κατάλληλα για παιδιά, αποφεύγοντας γυάλινα, μαχαιρία, μεγάλες πετσέτες αντί για σουπλά κτλ. καθώς και ανθυγιεινές ή επικίνδυνες (όπως το ψάρι)τροφές τόσο για το δεκατιανό, όσο και για το μεσημεριανό φαγητό των παιδιών, το οποίο πρέπει να είναι μαγειρεμένο κι όχι πρόχειρο. Στη σχολική μας μονάδα λειτουργεί κυλικείο από το οποίο μπορούν οι γονείς να προμηθεύονται σνακ για τα παιδιά, αν το επιθυμούν, σε καμία περίπτωση όμως να μην αφήνουν τα παιδιά να φέρουν μαζί τους και να διαχειρίζονται χρήματα. Οι γονείς μπορούν να συναλλάσσονται μαζί με τα παιδιά τους, αν το επιθυμούν, με την υπεύθυνη του κυλικείου στο σχολασμα ή όπως αλλιώς νομίζουν.

Η υπεύθυνη του κυλικείου φέρνει τα σνακ λίγο πριν το πρόγευμα στην πόρτα της κάθε αίθουσας και ο εκπαιδευτικός τα διανείμει.

Άρθρο 4. Επικοινωνία και Συνεργασία Γονέων/Κηδεμόνων-Σχολείου I. Σημασία της επικοινωνίας και της συνεργασίας σχολείου-οικογένειας

Πολύ σημαντικός παράμετρος της συνολικής λειτουργίας του Νηπιαγωγείου και του κλίματος που δημιουργείται είναι η επικοινωνία και η εποικοδομητική συνεργασία με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών/μαθητριών και με τον Σύλλογο Γονέων. Η εμπιστοσύνη του παιδιού στο σχολείο ενισχύεται από τη θετική στάση των γονέων/κηδεμόνων προς το Σχολείο και τον εκπαιδευτικό.

Είναι σημαντικό οι γονείς να σέβονται το σχολικό πλαίσιο και να το δείχνουν έμπρακτα, αλλά και να αντιμετωπίζουν το παιδί τους ως ικανό νήπιο που οδεύει προς την αυτονομία.

Για οποιοδήποτε αίτημά τους, οι γονείς/κηδεμόνες απευθύνονται στον εκπαιδευτικό της τάξης. Σε περίπτωση που δεν υπάρξει κοινά αποδεκτή λύση ή συνεννόηση, απευθύνονται στην Προϊσταμένη του Νηπιαγωγείου. Σε κάθε περίπτωση, να τηρούνται οι κανόνες, ευγένειας και ηρεμίας, προσχάρινκαλής επικοινωνίας.

Σημαντικό είναι τέλος, να ενημερώνουν το σχολείο (όχι μόνο τον εκπαιδευτικό τάξης) για αλλεργίες ή ιδιαιτερότητες του παιδιού ώστε να υπάρξει άμεση και σωστή αντιμετώπιση εφόσον χρειαστεί.

II. Διαδικασίες ενημέρωσης και επικοινωνίας Σχολείου και γονέων/κηδεμόνων

Οι συναντήσεις για ενημέρωση των γονέων/κηδεμόνων με τους εκπαιδευτικούς προγραμματίζονται με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων:

- Στην αρχή του διδακτικού έτους, όπου λαμβάνει χώρα ομαδική ενημέρωση για ζητήματα που αφορούν στην εύρυθμη λειτουργία του σχολείου.

- Κάθε φορά που ο εκπαιδευτικός της τάξης κρίνει αναγκαία μια έκτακτη συνάντησή σε προγραμματισμένες συναντήσεις, για θέματα που αφορούν στην αγωγή και πρόοδο των μαθητών/μαθητριών, πρώιμης ανίχνευσης και παρέμβασης, ενημέρωσης εκπαιδευτικών προγραμμάτων
- Κατά την ενημέρωση προόδου με το πέρας κάθε τριμήνου, όπου πραγματοποιείται παιδαγωγική συνάντηση του/της εκπαιδευτικού της τάξης με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών/μαθητριών, προκειμένου να ενημερωθούν για την πρόοδο των παιδιών τους.

Η είσοδος των γονέων/κηδεμόνων στο σχολικό χώρο επιτρέπεται μόνο κατά τις προβλεπόμενες ώρες συναντήσεων με τους εκπαιδευτικούς των τάξεων.

Οι γονείς-κηδεμόνες οφείλουν να επικαιροποιούν τα στοιχεία επικοινωνίας τους και να ενημερώνουν άμεσα τους εκπαιδευτικούς για κάθε αλλαγή, ώστε το Νηπιαγωγείο να έχει τα ισχύοντα τηλέφωνα τους και τις έγκυρες ηλεκτρονικές διευθύνσεις τους για την αποστολή ενημερωτικών σημειωμάτων ή/και υπεύθυνων δηλώσεων για την πραγματοποίηση εκπαιδευτικών επισκέψεων/δράσεων/εκδηλώσεων κ.λπ.. Επίσης, οι γονείς/κηδεμόνες θα πρέπει τακτικά να επισκέπτονται την ιστοσελίδα του Νηπιαγωγείου, ή να αξιοποιούν κάθε πρόσφορο μέσο επικοινωνίας που παρέχεται από το Νηπιαγωγείο και να ενημερώνονται για τα θέματα του Νηπιαγωγείου.

Τέλος, οι γονείς/κηδεμόνες σε έκτακτες περιπτώσεις θα πρέπει να έχουν φροντίσει είτε οι ίδιοι ή πρόσωπα που έχουν εξουσιοδοτήσει να είναι άμεσα διαθέσιμοι.

III. Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων

Οι γονείς/κηδεμόνες των μαθητών και μαθητριών κάθε Σχολείου συγκροτούν τον Σύλλογο Γονέων & Κηδεμόνων, που φέρει την επωνυμία του σχολείου και συμμετέχουν αυτοδικαίως σε αυτόν. Ο Σύλλογος Γονέων & Κηδεμόνων είναι ένας σημαντικός θεσμός, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της Σχολικής Κοινότητας και για αυτό είναι σημαντική η συμμετοχή όλων των γονέων/κηδεμόνων.

Βρίσκεται σε άμεση συνεργασία με την Προϊστάμενη του Νηπιαγωγείου του Σύλλογο Διδασκόντων του Νηπιαγωγείου, αλλά και με τον Πρόεδρο της Σχολικής Επιτροπής του οικείου Δήμου.

IV. Σχολικό Συμβούλιο

Σε κάθε σχολική μονάδα λειτουργεί το Σχολικό Συμβούλιο, στο οποίο συμμετέχουν ο Σύλλογος Διδασκόντων, το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Γονέων & Κηδεμόνων και ο εκπρόσωπος της τοπικής αυτοδιοίκησης. Έργο του Σχολικού Συμβουλίου είναι η συμβολή του στη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της σχολικής μονάδας. Το Σχολικό Συμβούλιο λειτουργεί συνεργατικά και προτείνει παρεμβάσεις για την επίλυση θεμάτων που αφορούν στην υγιεινή, στην ασφάλεια και στην πρόληψη ατυχημάτων στον σχολικό χώρο καθώς και σε ζητήματα βελτίωσης της υλικοτεχνικής υποδομής του Νηπιαγωγείου.

V. Η σημασία της συνέργειας όλων

Ένα ανοιχτό στην κοινωνία, συνεργατικό και δημοκρατικό σχολείο έχει ανάγκη από τη σύμπραξη όλων των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας –μαθητών/μαθητριών, εκπαιδευτικών, Προϊσταμένης, Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, Σχολικής Επιτροπής, Τοπικής Αυτοδιοίκησης –προκειμένου να επιτύχει στην αποστολή του.

Άρθρο 5: Πολιτική του σχολείου προστασίας από πιθανούς κινδύνους Αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών

Οι φυσικές καταστροφές παρουσιάζουν αυξητική τάση τα τελευταία χρόνια με ποικίλες συνέπειες στο ανθρωπογενές περιβάλλον. Οι σχολικές μονάδες, ως λειτουργικοί χώροι φιλοξενίας και δραστηριοποίησης ευάλωτης ομάδας του πληθυσμού, απαιτούν αυξημένο βαθμό ετοιμότητας έναντι των κινδύνων αυτών.

Η απρόβλεπτη ή περιστασιακή κρίση είναι αυτή που συνδέεται ευθέως με την ανάγκη εκπόνησης ενός σχεδίου διαχείρισής της. Τα κρίσιμα συμβάντα χρήζουν έγκαιρων και έγκυρων ενεργειών ανταπόκρισης. Η έγγραφη και οργανωμένη αποτύπωση αυτών, σε επίπεδο σχολικής μονάδας, συνιστά το πρωτόκολλο - σχέδιο διαχείρισης κρίσεων. Τα οφέλη ενός τέτοιου σχεδίου έγκεινται στη διασφάλιση της σωματικής ακεραιότητας και της ψυχικής υγείας του ανθρώπινου δυναμικού του σχολείου:

Οι φάσεις του σχεδίου υλοποίησης της διαχείρισης κρίσεων είναι οι εξής:

1. Προσδιορισμός της κρίσης - γεγονόςτος (π.χ. πλημμύρα, πυρκαγιά).
2. Επίπεδο αντιμετώπισης.
3. Ειδοποίηση - ενημέρωση όσων εμπλέκονται στην αντιμετώπιση της κρίσης.
4. Επιλογή τρόπου και πλαισίου ενημέρωσης των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και φορέων, των γονέων και κηδεμόνων.
5. Αξιολόγηση διαχείρισης της κρίσης.

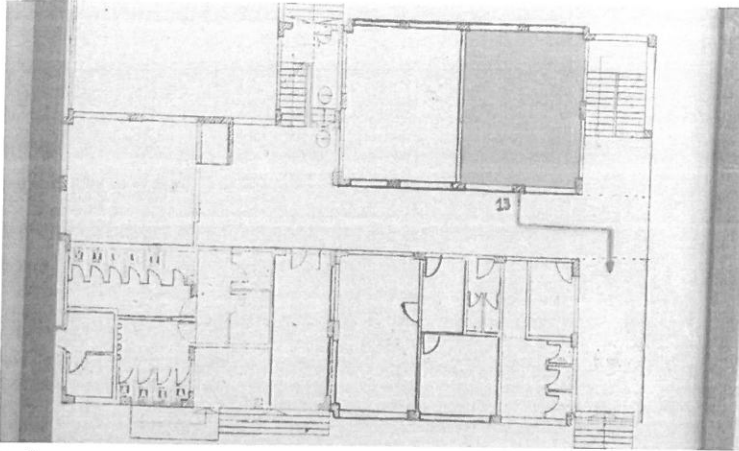
Στην κατεύθυνση αυτή, πρέπει σε κάθε σχολική μονάδα να δημιουργηθεί μια Ομάδα Διαμόρφωσης Σχεδίου Αντιμετώπισης Κρίσεων, που συνήθως είναι ο Σύλλογος Διδασκόντων με επικεφαλής τον Διευθυντή/Διευθύντρια, Προϊστάμενο/Προϊσταμένη και αρχικώς να αναπτυχθεί ένα γενικό σχέδιο προετοιμασίας του σχολείου για την αντιμετώπιση κρίσεων.

Για την προστασία από σεισμούς και συνοδά φυσικά φαινόμενα επικαιροποιείται τακτικά το Σχέδιο Μνημονίου Ενεργειών για τη διαχείριση του Σεισμικού Κινδύνου στην αρχή της σχολικής χρονιάς και υλοποιούνται ασκήσεις ετοιμότητας κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους.

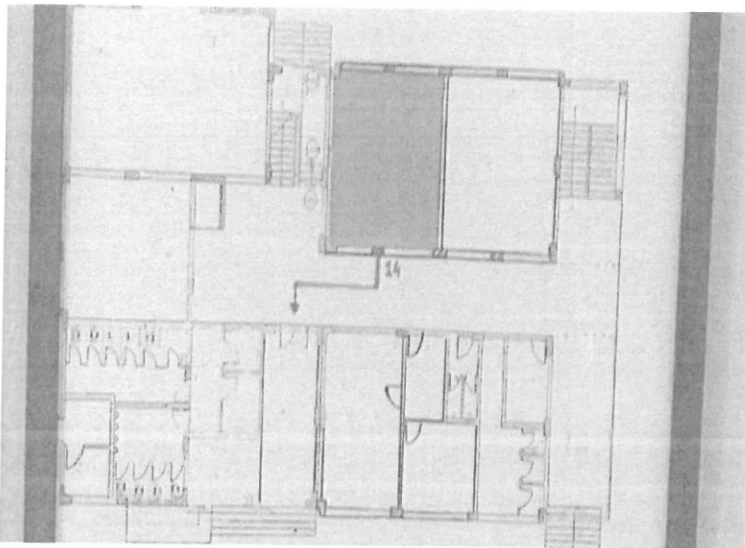
Η Προϊσταμένη του Νηπιαγωγείου, στην αρχή του σχολικού έτους και σε συνεργασία με τον Σύλλογο Διδασκόντων, προβαίνει σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες που προβλέπονται για την αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών εντός του σχολικού χώρου. Επίσης, ενημερώνουν τους μαθητές/μαθήτριες για τους βασικούς κανόνες και τρόπους αντίδρασης κατά την εκδήλωση των φαινομένων αυτών.

Διευκρινίζεται ότι σε περίπτωση κρίσης οι μαθητές/μαθήτριες παραδίδονται μόνο στους γονείς/κηδεμόνες τους ή στα πρόσωπα που οι γονείς/κηδεμόνες έχουν ορίσει γραπτώς για την παραλαβή των μαθητών/τριών από τη σχολική μονάδα.

Τέλος, σε καταστάσεις πανδημίας ή ακραίων-επικίνδυνων φαινομένων οι εκπαιδευτικοί, μαθητές/μαθήτριες, γονείς/κηδεμόνες, Διευθυντές/Διευθύντριες, Προϊστάμενοι/Προϊσταμένες οφείλουν να συμμορφώνονται και να ακολουθούν ρητά τις οδηγίες που εκδίδουν οι εκάστοτε αρμόδιοι φορείς/υπηρεσίες: π.χ. ΕΟΔΥ, ΥΠΑΙΘ, Υπουργείο Πολιτικής Προστασίας, κ.λ.π. για την εύρυθμη λειτουργία της σχολικής μονάδας και την ασφάλεια των μελών της.

Σχήμα 1 και 2: κάτοψη αιθουσών και διαφυγή προς εξωτερικό χώρο

Ειδικό σχέδιο αποχώρησης λόγω έκτακτων συνθηκών

Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, για την ασφάλεια των παιδιών έχει καταρτιστεί σχέδιο διαφυγής και πραγματοποιούνται ασκήσεις ετοιμότητας.

Άρθρο 6: Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας- Διαδικασίες διασφάλισης της εφαρμογής του

Ο κοινά συμφωνημένος Κανονισμός βασίζεται στην ισχύουσα νομοθεσία και στις σύγχρονες παιδαγωγικές και διδακτικές αρχές. Η τήρησή του από όλους τους παράγοντες του σχολείου (μαθητές/μαθήτριες, εκπαιδευτικούς, γονείς/κηδεμόνες, βοηθητικό προσωπικό) με αμοιβαίο σεβασμό στον διακριτό θεσμικό ρόλο τους αποτελεί προϋπόθεση της εύρυθμης λειτουργίας του Νηπιαγωγείου. Είναι το θεμέλιο πάνω στο οποίο μπορεί το σχολείο να οικοδομήσει για να πετύχει τους στόχους και το όραμά του.

Θέματα που ανακύπτουν στην εκπαιδευτική καθημερινότητα και δεν προβλέπονται από τον Κανονισμό, αντιμετωπίζονται κατά περίπτωση από την Προϊσταμένη και το Σύλλογο Διδασκόντων, σύμφωνα με τις αρχές της παιδαγωγικής επιστήμης και την κείμενη εκπαιδευτική νομοθεσία, σε πνεύμα συνεργασίας με όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας.

Οι γονείς/κηδεμόνες των μαθητών και μαθητριών ενημερώνονται με κάθε πρόσφορο μέσο, έντυπο ή ηλεκτρονικό, σχετικά με τον κανονισμό του Νηπιαγωγείου.

Ευχαριστώ για την κατανόηση και την προσπάθεια που καταβάλλετε.

Μάιος 2021

ΗΠροϊσταμένη

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΒΕΡΙΚΑΚΗ

Εγκρίνεται

Συντονιστής/Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου
(έχει την παιδαγωγική ευθύνη του σχολείου)

Maria Badieritaki
29.06.2021 11:34

Ημερομηνία: .....

Ημερομηνία: 30.06.2021

Πηγές

Νομοθετήματα

- Ν.4692/2020, «Αναβάθμιση του Σχολείου και άλλες διατάξεις».
- ΠΔ 79/2020, «Οργάνωση και λειτουργία νηπιαγωγείων και δημοτικών σχολείων».
- Προγραμματισμός εκπαιδευτικού έργου Νηπιαγωγείων και Δημοτικών Σχολείων για το σχολικό έτος 2019-2020 (Η Εγκύκλιος για Νηπιαγωγεία σε μορφή pdf, Η Εγκύκλιος για Δημοτικά Σχολεία σε μορφή pdf).
- Καθηκοντολόγιο Εκπαιδευτικών(ΦΕΚ1340/2002–Φ.353.1/324/105657/Δ1/2002).

Βιβλιογραφία

- Γιαννίκας, Α. & Αλεξόπουλος, Ν. (2016). Η ανάπτυξη πλαισίου σχεδιασμού διαχείρισης πιθανών κρίσεων, ως στρατηγική διοίκησης για την πρόληψη αλλά και την ορθολογική αντιμετώπιση των συγκρούσεων στο εκπαιδευτικό περιβάλλον, *Έρκυνα, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών-Επιστημονικών Θεμάτων*, 9, σελ. 44-53.
- Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1989) –Συνήγορος του Παιδιού.
- Κατσαρός, Ι. (2008).Οργάνωση και διοίκηση της Εκπαίδευσης. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Αθήνα.
- Mintzberg, H. (1979). *La Estructuración de las Organizaciones*. Ariel

-Σχολικός Οδηγός - Για τους γονείς και κηδεμόνες των μαθητών και μαθητριών των Δημόσιων Νηπιαγωγείων και Δημοτικών Σχολείων - Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων.

-Stevenson, R.G. (1994). Schools and crises. In R.G. Stevenson, (ed.) *What will we do? Preparing a school community to cope with crises*. NY, Amityville: Baywood Publishing Company, Inc. - Χατζηπαναγιώτου, Π. (2008). Ο ρόλος της κουλτούρας στην αποτελεσματικότητα του σχολικού οργανισμού. Στο Μαυροσκούφης, Δ. (Επιμ.), Ένταξη παιδιών παλιννοστούντων και αλλοδαπών στο σχολείο (γυμνάσιο)- Οδηγός Επιμόρφωσης. Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και Αγωγή, Θεσσαλονίκη: ΥΠ.Ε.Π.Θ., σ. 213-230